

ЗАТВЕРДЖЕНО
рішенням Вченої ради
Харківського національного університету
імені В. Н. Каразіна від «27» вересня 2016р.,
протокол № 12
Введено в дію:
наказ ректора № 0304 - 1/177 від 10.05.2017р.

ПОЛОЖЕННЯ

про правову охорону об'єктів права інтелектуальної власності в Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна

Це Положення розроблено відповідно до Цивільного кодексу України, Господарського кодексу України, Законів України «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про інноваційну діяльність» та інших спеціальних законів, Статуту Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна (надалі – Університет).

Дане Положення визначає засади створення та охорони об'єктів права інтелектуальної власності (надалі – ОПІВ) в Університеті, функції структурних підрозділів та посадових осіб Університету, порядок використання службових ОПІВ та їх фінансування.

1. Політика в сфері інтелектуальної власності

1.1. Політика Університету у галузі інтелектуальної власності покликана забезпечити найбільш ефективне використання результатів інтелектуальної та творчої діяльності, які створюються в Університеті в інтересах Університету, його працівників, студентів, аспірантів і суспільства у цілому.

1.2. Цілі політики:

1.2.1. Гарантувати те, що комерційне використання результатів досліджень буде направлено на підтримку і розвиток освітньої, наукової та інноваційної діяльності Університету, позиціонування Університету як ядра інноваційної системи регіону.

1.2.2. Встановити принципи поділу інтелектуальних прав і захисту інтересів Університету, його працівників та третіх осіб при комерціалізації результатів інтелектуальної діяльності.

1.2.3. Створити необхідні умови для забезпечення патентної чистоти проектів, які розробляються і впроваджуються Університетом, а також для запобігання неправомірного використання інтелектуальної власності третіми особами.

1.2.4. Забезпечити ефективні механізми та процедури комерціалізації ОПІВ.

1.2.5. Забезпечити освітню та консультаційну підтримку працівників Університету в області патентування результатів наукових досліджень та охорони непатентоспроможних об'єктів.

1.2.6. Сприяти комерціалізації результатів наукових досліджень.

2. Права інтелектуальної власності на результати інтелектуальної та творчої діяльності, що створені в Університеті

2.1. Результати наукових, науково-дослідних або дослідно-конструкторських робіт

2.1.1. Майнові права інтелектуальної власності на об'єкт, створений працівником (працівниками) Університету в результаті виконання наукових, науково-дослідних або дослідно-конструкторських робіт у зв'язку з виконанням трудового договору (службовий ОПІВ), належать працівникові (працівникам), який (які) створив (створили) цей об'єкт, та Університету спільно, якщо інше не встановлено договором.

Майнові права інтелектуальної власності на об'єкт, створений фізичною особою за замовленням Університету відповідно до цивільно-правового договору на виконання наукових, науково-дослідних або дослідно-конструкторських робіт між такою особою та Університетом належать фізичній особі, яка створила цей об'єкт, та Університету спільно, якщо інше не встановлено договором.

Право на отримання патентів на винахід, корисну модель та промисловий зразок, створені працівником (працівниками) Університету в результаті виконання своїх посадових обов'язків належить Університету, що враховується при укладанні трудових договорів, а також цивільно-правових договорів про взаємини сторін у зв'язку зі створенням об'єкта інтелектуальної власності.

2.1.2. Виключне право на об'єкти інтелектуальної власності, в тому числі право на отримання патентів на винахід, корисну модель та промисловий зразок, створені в результаті виконання наукових, науково-дослідних або дослідно-конструкторських робіт, що здійснюються на умовах господарського договору, визначається вказаним договором. Умови поділу виключних прав на результати робіт є обов'язковим розділом договору на виконання науково-дослідних або дослідно-конструкторських та технологічних робіт.

2.1.3. Інтелектуальні права на наукові публікації, включаючи статті, монографії та інші наукові твори, що створюються працівниками Університету на умовах трудового договору, а також особами, які виконують роботи за завданням Університету на основі цивільно-правових договорів, належать авторам публікацій (якщо інше не передбачено договором між автором і Університетом). При публікації результатів наукових досліджень працівник Університету або особи, які виконували роботу за завданням Університету на основі цивільно-правових договорів, зобов'язані вказувати в публікації, що дослідження виконані в Університеті. Попереднє дослідження публікації на предмет розкриття відомостей, що становлять новизну, здійснюють заступники деканів з наукової роботи або керівники структурних підрозділів Університету.

2.1.4. Належність виключного права на наукові публікації, включаючи статті, монографії та інші наукові твори, що створюються працівником Університету в результаті виконання робіт, що здійснюються на умовах господарського договору, визначається вказаним договором.

2.2. Лекції і навчальні матеріали

2.2.1. Майнові права інтелектуальної власності на об'єкт, створений науково-педагогічним працівником (працівниками) Університету у зв'язку з виконанням трудового договору (службовий ОПІВ), належать працівникові (працівникам), який (які) створив (створили) цей об'єкт, та Університету спільно, якщо інше не встановлено договором.

Виключне право на відтворення і поширення навчальних та методичних матеріалів в друкованому або електронному вигляді, створених науково-педагогічним працівником Університету у зв'язку з виконанням своїх трудових обов'язків або на основі конкретного завдання Університету як роботодавця, належить Університету, що має бути відображено в трудовому договорі, а також цивільно-правових угодах про взаємини сторін у зв'язку зі створенням об'єкта інтелектуальної власності.

2.2.2. Виключне право на відтворення і поширення навчальних та методичних матеріалів в друкованому або електронному вигляді, створення яких не пов'язано з виконанням працівником Університету своїх посадових обов'язків або конкретного завдання роботодавця, Університету не належить.

2.2.3. Незалежно від приналежності виключного права на навчальні та методичні матеріали автор-викладач Університету має право на переробку цих матеріалів, а також право використовувати створені ним навчальні та методичні матеріали при проведенні навчальних занять.

2.2.4. Належність виключного права на навчальні та методичні матеріали, що створюються працівником Університету в результаті виконання робіт, що здійснюються на умовах господарського договору, визначається вказаним договором.

2.3. Випускні кваліфікаційні та курсові роботи

2.3.1. Майнові і немайнові права інтелектуальної власності на випускні кваліфікаційні роботи і курсові роботи, виконані особами, які навчаються в Університеті, належать цим особам. При цьому особа, яка навчається в Університеті, безоплатно передає Університету невиключне авторське майнове право на використання зазначених вище робіт шляхом відтворення, поширення копій, внесення у бази даних та інші збірки, включення і розміщення у мережі Інтернет дипломної або курсової роботи під час здійснення освітньої, наукової та інноваційної діяльності Університету, а також з метою виявлення плагіату при перевірці робіт.

2.3.2. Розподіл інтелектуальних прав на випускні кваліфікаційні роботи і курсові роботи, які не підлягають відкритій публікації, регулюється окремими угодами.

2.4. Використання найменування, торгівельної марки та емблеми Університету

2.4.1. Найменування, торгівельна марка (знак для товарів та послуг), емблема Університету можуть бути використані працівниками Університету при здійсненні ними своїх посадових обов'язків відповідно до встановленого в Університеті порядку.

2.4.2. Якщо працівник Університету виконує роботу, не пов'язану з його діяльністю в Університеті (незалежне консультування або інші роботи), то він може використовувати найменування Університету лише для ідентифікації своєї посади в Університеті.

3. Обов'язки Університету, його працівників та осіб, які навчаються в Університеті

3.1. Перед участю у конкурсах інноваційних проектів, виставках та міжнародних конференціях наукові, науково-педагогічні працівники і особи, які навчаються в Університеті, зобов'язані інформувати про цей намір проректора з наукової роботи відповідно до встановленого в Університеті порядку.

3.2. Керівники робіт зобов'язані планувати і забезпечувати виконання заходів щодо правової охорони та експертизи на патентну чистоту результатів фундаментальних і прикладних досліджень, експериментальних розробок та інноваційних проектів. Розділ про правову охорону результатів фундаментальних і прикладних наукових досліджень, а також про проведення патентних досліджень є обов'язковим розділом кожного договору на виконання фундаментальних і прикладних досліджень, експериментальних розробок та інноваційних проектів.

3.3. При створенні службового ОПІВ працівник (и) Університету у 30 денний строк з дати завершення роботи над створенням ОПІВ повинен (ні) надати проректору з наукової роботи Університету письмове повідомлення про створений службовий ОПІВ з описом, що розкриває його суть достатньо ясно і повно. Також працівник (и) одночасно з письмовим повідомленням надає (ють) відомості, які необхідні для оформлення і подання заявки на реєстрацію відповідного об'єкту.

3.4. За дорученням проректора з наукової роботи Інноваційний центр Університету розглядає повідомлення працівника (ів) ОПІВ та готує пропозиції щодо рішення відносно створеного ОПІВ відповідно до пункту 3.5. цього розділу та подає їх на розгляд проректору з наукової роботи у строк, визначений проректором, але не більше як 2 місяця з дня отримання повідомлення про створений ОПІВ, а для сортів рослин – у строк до 1 місяця.

3.5. З урахуванням пропозицій Інноваційного центру проректор з наукової роботи протягом 4 місяців (для раціоналізаторських пропозицій – протягом 15 днів) від дати одержання від працівника (ів) повідомлення про створений ОПІВ (крім сортів рослин) та 60 днів – для сортів рослин, приймає одне з рішень щодо:

- подачі заявки на одержання охоронного документу на ОПІВ до центрального органу виконавчої влади, з питань правової охорони відповідного ОПІВ;
- передачі права на його одержання іншій особі;
- віднесення винаходу, корисної моделі, сорту рослин, топографії інтегральної мікросхеми до комерційної таємниці.

Про прийняте рішення працівник (и) Університету повідомляється (ються) письмово проректором з наукової роботи або директором Інноваційного центру.

3.6. Протягом 4 місяців від дати одержання від працівника (ів) повідомлення про створений ОПІВ Університет укладає з працівником (ами) договір про розподіл майнових прав інтелектуальної власності на створений службовий твір.

3.7. У договорі про розподіл майнових прав інтелектуальної власності на створений службовий ОПІВ визначаються особливості виплати працівнику винагороди за передання майнових прав Університету на такий ОПІВ та його використання, а щодо об'єктів промислової власності у даному договорі передбачається також передача працівником Університету права на подання заявки на отримання охоронного документу на ОПІВ та право отримання охоронного документу на ОПІВ.

3.8. У договорі про розподіл майнових прав інтелектуальної власності на створений службовий ОПІВ доцільно передбачити такі обов'язки працівника:

- брати участь у підготовці матеріалів заявки, зокрема, у складанні опису заявки, формули винаходу, корисної моделі, промислового зразку, сорту рослин, компонування (топографії) інтегральних мікросхем;
- брати участь у патентно-кон'юнктурному обґрунтуванні доцільності патентування (передання) і ліцензування прав на ОПІВ.

3.9. У договорі про розподіл майнових прав інтелектуальної власності на створений службовий ОПІВ доцільно передбачити такі обов'язки Університету:

- у разі не прийняття Університетом жодного з рішень, передбачених пунктом 3.5. цього розділу та у строки, визначені вказаним пунктом, Університет зобов'язаний вчасно повідомити про це працівника та запропонувати йому укласти договір про передачу творцю права на службовий ОПІВ, у тому числі право на отримання охоронного документу на ОПІВ. Передача права працівникові на службовий ОПІВ оформлюється додатковою угодою до договору про розподіл майнових прав на створений службовий ОПІВ.

- у разі прийняття правовласником рішення про припинення підтримання чинності охоронного документу Університет не пізніше, ніж за три місяці до чергового внесення збору щодо підтримання чинності охоронного документу, має запропонувати працівнику, який створив ОПІВ, або, якщо ОПІВ створено кількома особами, - працівникам укласти договір про передачу йому (їм) виключного майнового права на цей об'єкт на безоплатній основі. Передача Університетом виключних прав на службовий ОПІВ працівнику (ам) оформлюється додатковою угодою між зазначеними особами до договору про розподіл майнових прав на службовий ОПІВ.

3.10. У разі створення службового ОПІВ декількома працівниками Університет має укласти договір про розподіл майнових прав інтелектуальної власності на створений службовий ОПІВ з кожним працівником службового ОПІВ.

4. Розподіл витрат і доходів

4.1. Університет бере на себе витрати на правову охорону, оцінку і комерціалізацію об'єктів інтелектуальної власності. Сума витрат на правову охорону включає всі сплачені Університетом мита (збори) за реєстрацію винаходу, корисної моделі, промислового зразки та інші об'єкти права інтелектуальної власності.

4.2. Доходи від використання об'єктів інтелектуальної власності включають в себе разові і періодичні платежі за ліцензійними угодами, а також платежі за договорами відчуження (відступлення) прав на об'єкти права інтелектуальної власності, що належать Університету.

4.3. Доходи від використання об'єктів права інтелектуальної власності після компенсації витрат на правову охорону об'єктів інтелектуальної власності, розподіляються наступним чином:

- 50% - авторам (у) винаходу, корисної моделі, промислового зразку та іншого об'єкту права інтелектуальної власності в якості винагороди за використання об'єкта інтелектуальної власності пропорційно частки їх участі;

- 20% - структурним підрозділам Університету, в яких створено об'єкт інтелектуальної власності;

- 30% - на розвиток інноваційної діяльності Університету.

5. Адміністрування

5.1. Контроль за дотриманням цього Положення виконує проректор з наукової роботи.

5.2. До компетенції проректора з наукової роботи відносяться такі питання в сфері інтелектуальної власності:

- затвердження заявочної документації на реєстрацію ОПІВ;

- укладання договорів про взаємини між Університетом та його працівниками у зв'язку зі створенням об'єкта інтелектуальної власності;

- укладання договорів про взаємини між Університетом і суб'єктом господарювання у випадках, коли об'єкт права інтелектуальної власності створено у результаті спільних робіт Університету та суб'єкта господарювання;

- укладання ліцензійних договорів, договорів відчуження (відступлення) прав на використання об'єктів права інтелектуальної власності, договори застави майнових прав інтелектуальної власності, у тому числі зовнішньоекономічних.

5.3. Охорона державної таємниці в процесі винахідницької та раціоналізаторської роботи здійснюється відповідно до Законів України "Про державну таємницю", "Про інформацію", постанов Кабінету Міністрів України і вимог інших нормативно-правових актів України. Забезпечення охорони державної таємниці відповідно до вимог режиму секретності та здійснення постійного контролю за її станом покладаються на режимно-секретний відділ, керівник якого зобов'язаний здійснювати постійний контроль за забезпеченням охорони державної таємниці.

5.4. Рішення про віднесення інформації до комерційної таємниці приймається проректором з наукової роботи відповідно до «Положення про комерційну таємницю при охороні прав інтелектуальної власності в Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна», де також вказуються засоби її охорони.

6. Порушення норм Положення

6.1. Особа, яка виявила порушення норм цього Положення у науковій чи навчальній праці сторонніх осіб, має право звернутися до Науково-технічної ради Університету з письмовою заявою.

6.2. Заява щодо порушення норм цього Положення розглядається на засіданні Науково-технічної ради Університету, яка приймає відповідний висновок.

6.3. Науково-технічна рада Університету може розглянути питання щодо порушення норм цього Положення з власної ініціативи.